

PREGÓ FESTA MAJOR 2013

Sr. Alcalde, Sres. Regidores i Srs. Regidors, Autoritats, amics.

Moltes gràcies per l'honor que m'heu fet en nomenar-me pregoner de la Festa Major de Sant Pere.

Quan el Sr. Alcalde em va telefonar oferint-me ser pregoner i encendre la primera tronada, vaig tenir una sorpresa absoluta. Una mica atabalat li vaig contestar que no podia defugir aquest honor, però també, que em deixava molt preocupat per ser capaç de fer un pregó digne de Reus. Aquesta preocupació va ser molt més forta quan vaig rebre la llista dels més de seixanta pregoners que m'havien precedit.

I, a partir d'aquell moment, van començar les meves reflexions sobre el pregó.

La primera reflexió va ser que no em semblava tenir el "perfil" de pregoner: ni sóc un polític, ni un intel·lectual, ni un artista brillant. Sóc, i em sento, sincerament, un ciutadà normal. Però penso també que és bo que un ciutadà normal pugui fer un pregó, per tant, jo mateix, i, potser, amb un excés de pretensió per part meva, em podria atribuir la representació de tots els reusencs.

La segona reflexió va ser: què és exactament un pregó? I vaig consultar el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, on les definicions, textualment, diuen:

Pregó: "Crida" (No diu res més, i em sembla poc). Vaig seguir doncs amb el diccionari...

Pregonar: "Divulgar, esbombar". Com a exemple diu "Pregonar una cosa als quatre vents".

Aquesta accepció em va semblar perfecta: "Esbombar una cosa als quatre vents", és exactament el que anem a fer ara: esbombar La Tronada! Als quatre vents! A Reus els tenim tots, els vents, és a dir, amb la Tronada, als quatre vents, donem la sortida a la Festa Major.

La paraula "esbombar", en sentit metafòric, és la paraula adequada. Ara bé, en sentit estricte, aquest "donar sortida" a la Festa Major té altres components:

- És l'**exaltació** de la festa. L'alegria de viure!
- També és la **divulgació** d'un programa amb més de 200 actes festius.
- I, finalment, la **invitació** que tothom hi participi.

I quan dic tothom vull fer una crida especial als que, vinguts de fora, no poden tenir encara les arrels i la nostàlgia dels que l'hem viscut des de petits. És un pas per a la integració.

Permeteu-me fer algunes consideracions sobre la Festa:

La seva oportunitat: no podríem fer festa cada dia. La gràcia és que trenca el ritme habitual del treball..., i és excepcional.

L'època de l'any és l'esclat del bon temps, dels dies més llargs de l'any, el solstici d'estiu. Tots sabem que els antics, fa milers d'anys, van commemorar aquests dies amb el culte a la llum, al foc i a la calor, que són vida i alegria.

Després, ja dins del cristianisme, van considerar els sants, com Sant Joan, Sant Pere, Sant Miquel..., referents que marcaven el calendari.

Em sembla oportú recordar, ara, aquella "corranda" que diu:

Sant Joan el vint-i-quatre

I sant Pere el vint-i-nou

La diada de sant Jaume

Vint-i-cinc de juliol.

La nostra Festa Major cau, precisament, entre Sant Joan i Sant Pere. Pocs dies més tard la Festa de Sant Jaume, amb una fira ben coneguda, assenyala el ple de l'estiu.

Crec que dins dels nostres signes d'identitat més íntims, els que hem viscut de petits, els rituals repetits cada any, però sempre renovats i esperats!, conformen el nostre tarannà més profund quan repetim, sense pensar-hi, la nostra presentació; "Jo sóc de Reus, de Reus". Aquesta repetició del nom de Reus com un signe d'afirmació i de singularitat.

Explicat el sentit de la festa, he d'entrar en el pregó i aquí sorgeix la tercera reflexió i la més delicada: què puc dir que sigui mínimament vàlid? I torna el neguit del pregoner quan els amics et feliciten, ben sincerament, però seguidament et diuen:

- No parlis ni de crisi i menys de política.
- Fes-ho curt, que tothom espera la Tronada.

Abans d'entrar a explicar les vivències personals de la meva Festa Major, us he de confessar que per situar-me en quin "format" tenien els pregons, en vaig repassar una dotzena dels últims cinquanta anys, i em vaig trobar amb algunes sorpreses o curiositats com són la qüestió de la **llengua**, la participació de la **dona** i la diversitat dels **temes**.

Començo per la llengua:

- Avui fa cinquanta anys, tal dia com avui, el Sr. Xavier Amorós va fer el pregó del 1963... i el va fer en castellà! Només es podia fer en castellà!

Que una "patum local", d'indiscutible patriotisme ho fes així, fruit de l'època, em va causar impacte. M'afanyo a dir que 20 anys més tard, el 1983, el mateix Xavier Amorós va tornar a ser pregoner i, òbviament, va fer un magnífic pregó en català.

Fins l'any 1968 tots es varen fer en castellà. El Sr. Josep Iglésies (1969) va ser el primer, brillantíssim com era, que va fer el pregó en català. Després, hi va haver uns quants anys d'alternança en la llengua fins al 1976.

L'any 1976, el Sr. Gabriel Ferrater ja fa el pregó en català, dient a la primera frase "aquest any tant ple d'esperances..." Era el primer pregó després de la dictadura. Des de llavors, lògicament, la normalitat catalana ha estat total.

- En relació a la participació de la dona, torno a la llista de pregoners, que comença l'any 1945: Fins l'any 1991, després de 46 anys de pregons, no hi ha la primera dona: va ser la Sra. Maria

Font de Rubinat, de la casa Navàs. Durant els últims 20 anys, s'ha repetit la presència de pregoneres molt similar a la de pregoners. És un signe més dels canvis que s'han produït, com la normalització de la intervenció de la dona en tots els àmbits.

L'última referència als pregons és que hi ha una gran diversitat de matèries. Sovint estan centrats en la Festa Major, si bé alguns altres parlen de temes professionals, lírics, patriòtics... En fi, llibertat total. En resum: vista la divisió d'opinions entre els consells rebuts, i la diversitat de temes dels pregoners passats, jo hi "diré la meva".

- No serà llarg. Parlaré dels meus records més vius, de quan era petit, d'algunes anècdotes personals i acabaré amb una breu pinzellada sobre el món de Reus.

Aniré traient els records "per ordre d'aparició", tal com era la realitat. Els asseguro que els conservo molt presents.

- **La campana dels gegants.** La sentíem quan encara érem al llit i ens neguitejava pel moment de sortir a seguir i veure ballar els **sis gegants**. A part d'impressionants per a un nano petit, objectivament són majestuosos. M'agrada recordar que, amb motiu de l'exposició internacional de Barcelona de 1929, hi va haver un concurs de gegants. Els nostres, els de Reus, van ser considerats "els millors de Catalunya". Ara, en tenim onze en total, i continuo pensant que són els millors.

Segueixo amb els meus records.

- **La tronada.** És sens dubte, per a mi, el record total i definitiu. De petits la vèiem des de la casa Navàs, on vivien aleshores uns amics dels meus avis. Puc descriure l'emoció que ens produïa el silenci, l'expectació total, diria màgica del moment en què l'alcalde sortia al balcó, amb el mocador blanc, i donava permís per a l'encesa. Aguantàvem com fos la tronada des del balcó, sense amagar-nos, i finalment rebíem l'espetec brutal, esfereïdor de l'acabament amb la boca oberta –ens deien– perquè no ens petessin les orelles. Els aplaudiments finals expressaven l'alegria.

Celebrem l'última notícia de la Tronada: Catalunya Ràdio acaba de fer un concurs per decidir, en votació popular, quin és "l'instant més gran dels Països Catalans", competint amb "La Patum de Berga", "El braç de Sta. Tecla" i molts d'altres. Bé, la nostra tronada ha resultat ser la guanyadora. Per a tots nosaltres la tronada és l'instant més gran dels Països Catalans, i sens dubte, un dels instants més "sonats" de les nostres vides.

I en aquest breu recorregut dels meus records de petit acabo amb el Castell de focs artificials. Eren magnífics, espectaculars per aquells anys, organitzats per Ca l'Espinós, de Reus. Els aviaven a l'antic camp de futbol del Reus Deportiu del carrer Gaudí.

No obstant em queda un record agredolç pel buit que ens deixava... S'havien acabat les festes... fins l'any que ve.

Aquest esquema, necessàriament resumit, pot ser el de tots nosaltres com a referent comú, i no pot ser original. Ara bé, sí que tinc un parell d'experiències, en relació a la Festa Major, que són més atípiques:

La primera molt privada, és la Festa Major de l'Institut Pere Mata, l'altra, compartida amb uns amics francesos.

L'any 1994 vaig incorporar-me a la direcció de l'Institut Pere Mata, el nostre Hospital Psiquiàtric, i, per la meua sorpresa vaig ser convidat al "bateig" dels gegants de la institució, el dia de Sant Jordi de 1994.

En aquells anys, com a element terapèutic, els hospitals psiquiàtrics, amb molts residents, estaven organitzats com una societat pròpia, que per mantenir els elements socials, relacionals i de convivència, funcionaven com una ciutat —Assemblea, Club social, teatre, botiga, etc.— i compte! Amb un protagonisme important dels propis pacients-residents.

Així, com tota comunitat pròpia, teníem dos gegants per a la Festa Major, dels que en conservem la partida de naixement, ja que el Dr. Labad, director mèdic de l'Institut, va ser l'encarregat d'anar-los a comprar. Varen ser batejats amb el nom d'El Rei i la Reina, i apadrinats pel Vitxet i la Vitxeta! amb la celebració d'una gran festa. Actualment la colla gegantera de l'IPM forma part de les colles geganteres de Reus.

En aquest context, dos mesos més tard, vaig ser invitat a dir el meu primer "pregó" de Festa Major de l'IPM, que es va celebrar el dia 23 de juny de 1994, des del balcó principal de l'Institut, i davant de més de cinc-centes persones, amb un ambient absolutament festiu, però amb una total seriositat formal. Puc ben dir, Sr. Alcalde i Srs. Regidors, que va ser un prelude, absolutament digne i emocionant, de l'acte d'avui.

L'altra vivència amb els meus amics francesos. Són dirigents escoltes. L'estiu passat van celebrar a París que fa trenta anys els seus fills, amb el seu grup, varen venir a Reus de la mà de l'Agrupament Escolta la Mulassa, per fer un "estage" a Farena... a plegar avellanes! Van aprendre cançons catalanes acompanyats a la guitarra pel jove cap escolta Ernest Benach. Encara ara canten l'Estaca.

Els amics viuen a París, ens veiem gairebé cada any a l'estiu, i ara fa quatre anys vaig aconseguir que vinguessin per Sant Pere. Són uns entusiastes de les festes populars, i vàrem tenir un seguit de casualitats.

El dia de Sant Pere vàrem donar un tomb per la catedral de Tarragona i ens trobàrem amb l'arquebisbe, Mons. Jaume Pujol, bon amic meu ja que cada any ve al Sanatori Villablanca a celebrar la Missa del Gall amb els malalts. Cordialment vàrem xerrar amb l'arquebisbe, que també ensenyava les obres de la Catedral. Vàrem tornar a Reus per la tronada del migdia, i després, participàrem fent pinya en els castells.

Amb qui vàrem fer pinya? Amb el Sr. Ernest Benach, aleshores president del Parlament, amb qui es varen retrobar els nostres amics, i amb el Sr. Lluís Miquel Pérez, l'alcalde de Reus, que els vaig presentar. Els dos amb la camisa color avellana i la faixa dels castellers. Els nostres amics no s'ho podien creure... El mateix dia, dins el marc de la festa Major, poder parlar amicalment amb el president del Parlament Català, amb l'alcalde de la ciutat i amb el Sr. arquebisbe els era absolutament increïble.

A la tarda, vàrem veure les mateixes autoritats, revestides de tota la seva pompa a la processó de Sant Pere.

La trobada que els he explicat va ser una casualitat, però carregada de simbolisme: el poble de Reus, celebrant les festes, siguin populars, castells o religioses, conjuntament amb tots els seus màxims dirigents.

Per arrodonir aquest mosaic de vivències personals de les Festes de Sant Pere, cal que parli de Completes, la vigília de la diada.

He volgut acabar aquest recorregut de la memòria amb la Cerimònia de Completes, senzillament perquè a mi és el moment que més m'impessiona. Impressiona per la seva dignitat. És un acte seriós, en què, a la fe dels creients, es suma la tradició, que ve de l'edat mitjana, i els rituals propis de la solemnitat de l'Església, amb la Corporació Municipal en ple, els cants de sempre... en una prioral que té 500 anys.

La cerimònia de Completes és un dels ciments que ens lliga als de Reus. I quan parlo de tradició penso en aquelles persones que normalment no entren en una església, i aquest dia, encara que sigui sols per una estona, van a saludar Sant Pere.

He comentat abans que faria una pinzellada al món de Reus. I ho faré, des d'una visió d'un futur de possibilitats i d'esperança.

Però Reus no està aïllat donat que ni té, ni pot tenir, una situació diferent de l'entorn general d'un món, i d'un país, amb un futur complicat que ens afecta a tots.

Però el món canviarà, el món és redreçarà, el que no sabem és quan i com...

I quan crec que el món canviarà, és que tinc confiança en el futur. Crec en l'evolució de la història. Només cal veure com estàvem ara fa cinquanta anys. Tornarem a avançar. El món està redefinint "les regles del joc". El últims cent anys han contemplat el fracàs del comunisme totalitari, però també del capitalisme salvatge. El capitalisme ha donat més llibertat a l'individu, però no ha eliminat les desigualtats, ja que hem arribat que l'1% del món ric controla el 90% de la riquesa mundial. I encara hi ha gent que passa gana.

Això ha de canviar, i canviarà probablement a costa d'algun cataclisme social, però crec que s'arribarà a un nou ordre mundial on la riquesa, el treball i el benestar estiguin molt més equilibrats.

Perdoneu-me aquesta digressió del pregoner-economista, que en definitiva té l'esperança d'un futur millor que, quan arribi, es pregunta com ha de trobar Reus. Reus disposa d'unes "fortaleses", que no cal inventar! Ja les tenim..., en tot cas, cal consolidar-les. En comento algunes:

La iniciativa i l'esperit empresarial No és un tòpic. És la realitat històrica de moltes generacions. Estem preparats. En tot cas faig una crítica: som massa individualistes. Caldria tornar a l'esperit que va permetre fer empreses col·lectives: el Pantà de Riudecanyes, l'Institut Pere Mata, el carrilet de Salou,...

La Universitat És el fet socioeconòmic més important de l'última generació. Va tenir el suport col·lectiu i disposem, ara, de tres facultats: Ciències de la Salut, Econòmiques, i Arquitectura. Reus té avui més de 2.000 estudiants universitaris. És absolutament positiu per al futur.

Faig un toc d'atenció al fet que ens cal tirar endavant el projecte de la nova Facultat de Medicina, perquè no hi ha pla d'inversions abans del 2017. Cal insistir en aquest punt. Vull recordar que, des dels anys vuitanta, uns 2.500 metges han sortit de Reus. Tots són ambaixadors de la nostra ciutat.

La Capitalitat sanitària La centralitat exercida per SAGESSA i el nou Hospital de Reus, de l'Institut Pere Mata, amb una trentena de centres a les comarques, o la Mútua Activa, té un pes determinant. Estem parlant de més de 3.000 professionals i d'uns serveis centrals ubicats a Reus. Aquest pes sanitari no es repeteix en cap alta ciutat de la mateixa dimensió, a Catalunya.

La connexió amb la costa turística i amb el corredor del Mediterrani Per a mi és un tema urgent i prioritari. No invento res, cal tornar –sota la fórmula actual— al projecte de connexió Reus-Cambrils-Salou-Vila-seca. No sé si hi ha de ser un monorail, un tramvia, o autobusos permanents. Caldria connectar els milions de visitants d'una costa cada vegada més potent, amb un Reus-Centre Comercial, i situar-los, al mig de Reus, amb un trajecte de 15 minuts, i sense necessitat d'aparcament.

Per acabar aquests apunts econòmics, vull explicar una història que em va passar ara fa sis mesos:

El president d'un banc espanyol em va convidar a dinar a Barcelona. És un banc especialitzat en gestió de patrimonis, fusions d'empreses, i sobretot destaco que és el banc espanyol més solvent; és a dir, el que té la ràtio de capital sobre dipòsits més alt d'Espanya, i, òbviament, no té cap tipus de problema bancari.

Durant el dinar, cara a cara, m'explica que estan situats a Madrid, Barcelona i d'altres capitals i que han decidit ampliar la seva influència a Catalunya obrint sucursals a Girona, Lleida i Reus.

Davant de la meva grata sorpresa de per què havien escollit Reus, em va dir: "Vostès no s'han d'enganyar, l'autèntica fortalesa i el futur econòmic del sud de Catalunya és a Reus, i va afegir: "les grans químiques i petrolieres de la zona depenen de Madrid o són multinacionals!. Per això hem escollit Reus".

A vegades són els de fora els que ens han d'assenyalar els nostres valors, i és amb aquesta especial esperança que deixo aquest capítol econòmic.

Fins ara he fet un recorregut descriptiu de la Festa Major, on s'han barrejat la memòria, els records, la nostàlgia i alguna anècdota. Podria donar per acabat el pregó.

He dit, en començar, que el pregó és la crida a la gresca, a l'alegria, a uns moments d'esbarjo, i aquesta és l'essència del pregó. Ara bé, no quedaria tranquil si no dedicués els últims minuts a fer una darrera reflexió sobre els moments que estem vivint a Reus, i el país.

Tenim dret a l'alegria, però no tenim dret a l'oblit. I no podem oblidar que dins del nostre entorn immediat hi ha ciutadans que es troben en situacions difícils, la ciutat està en un moment molt complicat, i el nostre país està en perill.

La Festa no ens ha de fer oblidar la realitat, pel que com pregoner permeteu-me una altra mena de CRIDA:

- **A la solidaritat** Ja sé que és una paraula, però, si volem, tots podem ser solidaris i, individualment, les famílies, les empreses..., tots podem ajudar-nos.

- **A l'entesa política** No sóc qui per descriure la situació, però estic convençut que deixant de banda els partidismes seria possible el consens en aquells temes que són bàsics per al futur de Reus. No hi ha solucions-miracle, però hi pot haver una voluntat. Recordo, ara, un amic meu, gran escalador que, en moments difícils, deia: "Allà on hi ha una voluntat, hi ha un camí". El camí de l'entesa política a Reus hi podria ser...

- I, l'última crida, **pel País**.

Aquesta última crida va lligada a la Festa Major. Al llarg del pregó diverses vegades he parlat de participació i d'integració. Ho repeteixo, les festes són clarament motiu de cohesió social, conformen el nostre tarannà, en definitiva són part essencial de la nostra cultura.

I és en aquest sentit, íntim i cultural, de ser qui som, que vull considerar la Festa Major com un element de Resistència.

Resistència davant l'implacable agressió que el nostre país està patint en l'ordre econòmic i cultural i principalment en la llengua.

Parlo com a pregoner independent, no inscrit a cap partit polític, però que, com a ciutadà de Reus, i per tant català, em sumo a la denúncia per l'escanyament econòmic –i sé de què parlo– a què ens sotmet l'Estat. Trobo escandalós l'atac a la nostra cultura, però, sobretot, sobretot, em sento ferit per la persecució obsessiva contra la nostra llengua, que és el nostre tret diferencial més característic.

Així doncs, la Festa Major, com a element que ens lliga, que ens identifica i ens dona personalitat, ha de ser també un element **d'afirmació nacional**.

A punt ja d'acabar aquest pregó és el moment de mostrar-me agraït amb la meua ciutat i els seus representants.

Sóc un reusenc afortunat perquè, sense proposar-m'ho, he tingut el privilegi de ser protagonista d'alguns actes que, a mi, com a reusenc que estima Reus, m'ha produït una enorme felicitat personal.

Em refereixo a l'honor de portar la bandera de la ciutat a la processó de Sant Pere, també a la Festa Major, quan ara fa uns quants anys vaig ser convidat per l'alcalde Josep Abelló.

Una altra ocasió memorable va ser la participació en la cavalcada reial, destinada als infants de Reus, en la figura de sa majestat el rei Gaspar. Des del mateix balcó d'aquest ajuntament vaig poder anunciar l'arribada dels Mags d'Orient.

I, finalment, avui, el Pregó, i la Tronada. No podia demanar res més i, és evidentment molt més del que mai hauria pogut somniar.

Moltes gràcies a tots, i, **Visca la Festa Major!**